

ALBINA.

Este detrei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Domine-a, candu o colă in- trega, candu numai diumetate, adeca dupa momentul impregnariilor.

Pretulu de prenumeratiune:
 pentru Austria:
 pe anu intregu 8 fl. v. a.
 „ diumetate de anu 4 „ „ „
 „ patratu 2 „ „ „
 pentru Romania si strainetate:
 pe anu intregu 16 fl. v. a.
 „ diumetate de anu 8 „ „ „
 „ patratu 4 „ „ „

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespun- dinta a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune **Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43**, unde suntu a se adresa si corespondentiele, ce pri- vescu Redactiunea, administratiunea sau spe- ditur'ate vor fi nefrancate, cu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuace si alte comunicatiuni de in- teresu privatu — raspunde cate 7 cr. de linie repetitile se facu cu pretu scadiutu. Pretulu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

Cu 1 ianuaru 1869 s. v. „Albina“ va intră in alu IV anu alu vietiei sale, pentru ca- rele se deschide prenumeratiuni noue. Nu vom dice nemica despre activitatea de pana acum a foii năstre, căci este la oo. nostri cetitori a judecă despre acést'a. Ne marginimu numai a promite că — cu ajutorulu lui Ddieu — dens'a si-va continuá lucrarea si in anulu ce vine, dandu-si tota trud'a ca se devina pre- di ce merge totu mai folositoria intereseloru romane, si ca se se estinda din ce in ce totu mai multu intru a cuprinde tóte ramurile vie- tiei năstre nationali.

„ALBINA“ va aparé casti pana acum'a, adeca de trei ori in septemana.

Pretulu de prenumeratiune pent. Austri'a
 pre unu anu intregu 8 fl. v. a.
 „ 1/2 de anu 4 fl. v. a.
 „ 1/4 „ „ 2 fl. v. a.
 pentru Romania si strainetate
 pre unu anu intregu 16 fl. v. a.
 „ 1/2 de anu 8 fl. v. a.
 „ 1/4 „ „ 4 fl. v. a.

Banii de prenumeratiune rogămu a se trimite la adres'a: Redactiunei „Albina“, in Viena, Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43.

Redactiunea.

Viena 8/20 jan. 1869.

Cuventulu de tronul alu Imperatu- lui Napoleone dá spresiune démna con- sciintiei ce Franci'a posiede despre pu- terea sa. Gratulămu acestei puteri, in sperantia că va fi bine intrebuintata, căci nu mai e Moustier la ministeriu care s'o incurce in planurile stravagante ale dualistiloru, s'o amagésca si s'o seduca contra aceloru popóra cari stima si a- scépta atatu de multu de la Frauci'a, mam'a braviloru luptaci pentru cause drepte.

Pacicu, casti acestu cuventu de tronul, este si rezultatulu conferintiei eu- ropene in caus'a conflictulu turco-gre- cescu. Dupa siese siedintie, conferintia primu o declaratiune colectiva prin ca- rea spune Greciei cumca trimiterea de voluntari si ajutorie la Cret'a contra tur- ciloru, insémna vatemarea dreptulu in- ternatiunalu. Daca Greci'a va primu a-

césta splicatiune autentica a dreptulu internatiunalu, si-i va raspunde prin re- tragerea ajutorieloru pomenite, atunci si turculu are se-si retraga ultimatu, si cu atafa tréb'a s'a sfarsitu.

Totulu aterna dara de la Greci'a, daca dens'a va primu declaratiunea, séu mai bine dicendu splicatiunea. Se nu ui- tămu inse cumca in casulu neprimirei, poterile nu se oblegara a o impune cu sil'a; asidere nu se oblegara cererei tur- culu d'a remané neutrale daca conflic- tulu nu s'ar poté incunjurá. Va se dica, poterile dorescu a-si reservá mana libe- ra pentru tóte eventualitatile.

Asemene caracteru pacicu au si re- latiunile interne, daca vom crede cuven- tarii ce d. ministru Andrassy tienú ale- gatoriloru sei in S. A. Ujhely. Densulu, precum se intielege, laudá starea de a- stadi, 1848 este deplinu restituitu, afara de aceea (voiá se fie satira opusetiunei unguresci) „că in Transilvani'a nu dom- nesce Ianculu ci legea de uniune.“ Laudá institutiunea delegatiunei, carea póte siervi de modelu si altoru natiuni. (La asta asertiune alu Andrassy obsér- va „Tgbltt.“ că dóra de modelu Roma- niei, pentru carea ungurii ar avé dorin- tie de anesare, precum se presupunc din cartea rosia.)

Asiè-dara Napoleone e pacicu, con- ferintia e pacica si Andrassy inca e pa- cicu. Se inauguréza óre o era de pace? Ni vine totusi se ne cam induoimu. In- doiélla năstra se baséza pe manifestatiu- nile unui dñariu, care sub tóte guvernele trecute ale Austriei a fostu dñariu inspi- ratu pana la oficiositate, si nu scimu da- ca sub guvernulu de astadi a incetatu d'a mai fi inspiratu. Acestu dñariu este „Allg. Zeitung“ din Augsburg care in nr. 6 din 6 jan. publica o corespundin- tia din Viena, in carea se dice:

In man'a tuturoru frumóselu asecurari de pace, aici (in Viena) se crede tare in ba- talia. Catra Transilvani'a pléca trupe si tunuri de munti, in tóta liniscea catu abié potu fi ob- servate. Ministerulu de rebelu si-a anumitu dejá pe reportatorele seu care se plece la ar- ma'ta turcésca in speditiunea ce se ascépta Tóte acestea nu sunt presemne de pace, ci de putiena incredere romaniloru. Acestu popo- relu minunatu (sonderbar), cu guvernulu seu celu si mai minunatu, sunt pururea de o pa- nura; numésca-se ministrii Brateanu si Go- lescu séu Ghica si Cogalnicianu, parol'a acti- nariloru din Bucuresci remane: „Romani'a.

pana la Tisa.“ Cine li va cuceri peteculu din Ungari'a? Rusi'a fora indoiélla, căci in poterile loru proprie n'au mare incredere neci chiar cei mai intiepti dintre valachi. Cine cunósce pre ostasiu romani, scie că acestor'a li e fórté gréti'a d'a versá sange, adeca a-si versá san- gele loru.*) Eu credu cumca cu o brigada de honvidi si cu o parochia de regiminte de u- sari s'ar poté cuceri tóta Romania! Totusi nu strica se fie guvernulu cu precautiune, si se cerce a-si asecurá Transilvani'a, — nu din caus'a romaniloru din colo, din principate, ci din caus'a supusiloru sei proprii romani. Ac- cestia si-potu aduce a minte de 1849, de di- lele frumóse in cari capitaniu de bande de telhari s. a. radicara stindardulu imperatescu, pentru ca apoi se devina c. r. maestru de posta si — deputatu dietalu. Cariera ce a facut'o atunci unulu séu altulu sub vulturele imperatescu, fiii ar poté-o astadi încercá con- tra acestui vulture. In Austri'a se dice: „Timeo Danaos et dona ferentes“, ce se traduce pre- nemtia: „Nu te increde romanului, neci candu se face fórté loialu.“

Multamimu némtiului de acestu limbagiu francu ce-lu pórtu in descoperi- rile ce ni le face. Despre trimiterea trupeloru si armeloru la Transilvani'a ni si despre planuri de o Romania mare spunu si „Magy Polgár“ si „Hazánk“, dar acestia nu ni spunu totodata si ace- ea că cei ce au luptatu sub vulturele imperatescu in 1849 au fosti capitani de telhari. Anche bene!

Neincrederea dualistiloru in loiali- tatea romanésca, ni strica dar ni si folo- sesce. Ni folosesce pentru că chiar si ro- manii cei ce ar fi slabi de angeru, se vor vedé siliti a se pronunú cu sinceritate si cu resolutiune casti cei de la Sibiu, casti cei din Uniadóra (vedi corespundin- tia năstra de mai la vale) cari facu nati- unei onóre. Vor fi siliti a se pronunú cu totii astfelu; căci cei ce vor face alt- mintre, vor ajunge ca insisi strainii se-i batjocorésca de loiali fatiarnici, precum veduramu mai sus.

Ni folosesce in fine pentru că ne invétia a padí cu rigóre marginile per- mise constitutiunalmente, ca nu cumva pestrecendu-le se dămu ansa celor'a ce ar cercá nodu in papura pentru o acti- une militara.

*) O fi, de aceea au versatu purure sangele altor'a, precum sciu spune turcii si inca unii vecini.

Importanti'a afaceriloru dietei venitórie

De s'aró, Ungari'a n'a avutu diete de atata importantia precum fu diete'a trecuta 1865—1868, si precum are se fie ést'a ce vine.

Diete'a trecuta, prin infintiarea in- stitutiunei delegatiuniloru otari despre referintiele de dreptu publicu ale Ün- gariei catra imperatia, referintie ce patru sute de ani fusera obiectulu feluriteloru neintielegeri si frecari; — prin incerca- rea d'a deslegá cestiunea natiunitati- loru, se apucá diete'a de o cauza carea a- sidere de sece bantue increderea din- tre locuitorii tierii si impedece progre- sulu prosperitatei, dar in carea totusi nu otari nemica de natura a multamí pre natiunitati; — in fine diete'a trecuta spuse că ce pusetiune arc de cugetu se dee Transilvaniei, o pusetiune de carea romanii din colo de Délulu Marc se fe- rescu ca de unu lucru necuratu. Acestea sunt, pentru noi, afacerile cele mai im- portante ale dietei trecute.

Diete'a venitória nu numai că va fi silita eventualmente se desbata de nou numitele afaceri, ci va mai avé se se o- cupe si de altele, asidere cestiuni vitali pentru popóra. Va se dica, ori catu de importanta a fostu diete'a trecuta, ceea ce vine are s'o pestréca, are se fie si mai importanta.

Acésta asertiune a năstra vom cer- cá s'o ilustrămu cu esemple, insirandu afacerile mai momentóse ce ascépta pre diete'a venitória

Diseramu că diete'a ce vine are se se ocupe eventualmente 1) de referintiele de dreptu publicu, adeca de institutiu- nea delegatiuniloru; 2) de caus'a natiu- nitalitiloru, si 3) de caus'a Transilvaniei. Catra acestea, are se otarésca la tóta in- templarea 4) despre egal'a indreptatire a feluriteloru confessiuni; 5) despre re- form'a sistemei de contributiune; 6) de- spre organizarea municipieloru; 7) codi- ficatiunea sel.

Tóte aceste afaceri ale dietei ce vi- ne, sunt menite a esserciá influinti'a cea mai mare in tóte ramurile vietiei năstre, deci nu potemu privi la densele cu indi- ferentismu. Se încercămu a le analisá, pentru acum catu mai pe scurtu, un'a cate un'a.

Cele trei afaceri prime vor reveni numai eventualmente la ordinea dilei, si adeca:

FOISIÓRA.

Bóla mea. *)

Medici cu sciintia mare,
 Intiepti si invetiati!
 Ve rogu dati-mi ascultare,
 Daca nu ve superati.
 Eu sum bolnavu, vai de mine,
 Si pecatu ar fi se moriu,
 Cercetati-me dar bine
 Si-mi dati lécu vindicatoriu.
 Ascultati dar bóla mea
 Căci voiescu se scapu de ea.

*) Asta satira, scrisa de multu de Georgiu Sionu, este cu totulu necunoscuta generatiunei june, precum deducemu din cercustanti'a că de unu timpu in cóci ni se trimitu spre publicare fórté multe versuri rele, din cauza — de securu — că acei autori nu seiu cum s'au satiratu scrietorii rei. Reproducerea satirei de Sionu, servésca deci de instructiune si totodata de respunsu la cererile versifi- catoriloru cari voira a ne onorá cu opurile loru: Li multamimu frumósu de acésta onóre, dar se nu li fie cu su- perare daca n'o potemu privi.

Bóla mea nu are nume,
 Me mananca nencetatu:
 Dorulu, ca se trecu in lume
 D'autoru si literatu.
 Nu am timpu neci am rabdare
 Multa carte-a invetiá,
 Si voiescu in fuga mare
 La marire-a me 'naltia
 Éta dieu ce bóla grea,
 Óre cum se scapu de ea?!

Cum vedeti, n'am idei multe,
 Inse scriu si scriu mereu,
 Facu pre lume se m'asculte
 De me minunediu chiar eu.
 Scriu politica, morala,
 Frase sute si mfi facu,
 Chiar cu hain'a lui Pacala
 Cate-odata me imbracu.
 Ast'a-i, ast'a-i bóla mea,
 Spune-ti cum se scapu de ea?!

Limb'a mea cea romanésca,
 Nu sum siguru dac' o se'u;
 Dar si draculu se plesnésca,
 Autoru voiescu se fiu.
 Stilu, gramatica, sistema,

Dupa capulu meu croescu,
 Ori-ce regula séu tema,
 Nerodii le socotescu,
 Căci acést'a-i bóla mea,
 Óre cum se scapu de ea?!

Daca sciu a face rime,
 Poetu mare me socotu:
 Facu la versuri o multime,
 Si scriu pana nu mai potu.
 Nu sciu daca le cetesce,
 Séu le-admira cineva,
 Inse vedu că bóla-mi cresce,
 Si nu potu for' a rimá.
 Ah ce bóla este-a mea,
 Cum se scapu óre de ea?!

Ca s'aretu că sciu a scrie,
 Chiar si de tradusu m'apucu,
 Si-apoi Dumnedieu mai scie
 Ce mai facu si cum traducu!
 Facu cuvinte cum 'mi vine,
 Cum 'mi place le pocescu,
 Éra frazele straine
 Cu gramad'a le trentescu.
 Ce se facu cu bóla mea,
 Este chipu se scapu de ea?!

Renascerea natiunitatei provenciale.

Érá asta véra candu dñaristic'a, descli- nitu cea italiana, se ocupá multu de adunan- ti'a generala a poetiloru provenciali ce avuse locu pre acelu timpu.

Nóa inse spatiulu nu ni deduse atunci mana ca se potemu publicá ceva despre misca- mintele acestei natiuni, sora natiunei roma- nesci, sora prin consangenitatea limbei si a ori- ginei si in parte a traditiuniloru, sora prin i- dentitatea aspiratiuniloru năstre. Acum inse vremu se ni implinimu detorinti'a ce fuseramu siliti a o neglege asta véra, dreptaceea vom spune romanei pe scurtu ce face si cum mai traesce sor'a ei din Provencia, si cate a sufe- ritu de candu nu se veduira.

Dupa caderea imperiului romanu, din momintele in cari domnirea gotica se stabili in forulu Romei pe care mai nainte tribunii luptau pentru libertatile poporului, din acele mominte limb'a latina trecu intre limbele mór- te, éra dupa dens'a mori si civilisatiunea euro- péna.

Urmara secle de intunecime si de bar-

Institutiunea delegatiunilor va fi desbatuta de nou, si dora chiar stersa, daca partitele stange ar ajunge la majoritate in dieta, era coróna n'ar desfiintat atare dieta. In adeveru asta cauza nu ne pre' interesaza pe noi, dar avem totusi detorinta a o urma cu atentiune.

Causa Transilvaniei damu cu socotela se va desbate de nou, daca romanii dincolo de Delulu Mare vor remane constanti in passivitatea loru d'a nu participat la dieta ungresca. Asemene procedura romanésca nu póte remane fora de neci o eficacitate.

Pentru causa natiunala se va gasi modulu d'a o aduce érași la tapetu; caci dupa ce romanii Traniei vor dovedi ca densii nu sunt maturi pentru o egemonia ungresca, nu se mai póte ca acésta trista maturitate se fie presupusa despre romanii din Ungaria si din Banatu. Va se dica, autoritatea si respectulu ce romanii Traniei vor sci castigat numelui romanescu, va fi pentru romanii din Ungaria si din Banatu unu ajutoriu cu multu mai mare de catu acelu micu numeru de deputati ce Trania l'ar poté tramine la Pesta ca se lupte impreuna cu romanii din coci de Delulu-Mare.

Dupa aceste trei cestiuni eventuale, vinu celea de cari dieta venitoria va trebui se se ocupe la tota intemplantarea, si a nume:

4) despre *egal'a indreptatire a feburitelor confesiuni din tíera*. Acestu principiu de egala indreptatire s'a proclamat la 1848, s'a recunoscutu in 1861 si in 1865/8, cu tote acestea nu este pusu in vietia neci pana in diu'a de astadi. Tacendu despre multele nedreptatiri ce ni se facu din lipsa aplicatiunei acestui principiu, vom pomeni aci numai de un'a si adeca: preotii si invetiatorii nostri nu primescu de la statu acele salarie ce corespundu contributiuniloru ce platimu. Daca platimu dările egalu cu cele lalte confesiuni, potemu pretinde ca preotii si invetiatorii nostri se primésca asidere salarie egalu cu cele lalte confesiuni.

5) *Reform'a sistem'e de contributiune*. Necisitatea reformei a recunoscut'o chiar si dieta trecuta, dar a amenat'o pre sesiunea viitoria pentru cuventulu ca nu avea atunci timpu de ajunsu a o desbata. Cumca sistem'a de acum a dărilor este forte desproporcionata, impovoratoria si nedrepta — precum au numit'o mai multi deputati — acésta nimene n'o sentiesce mai amaru de catu noi romanii. Romanii sunt unu poporu agricolu per excellentiam, si sistem'a dărilor arunca in spinarea agriculturii partea cea mai mare a sarcinelor publice. Industriariulu mare, negociariulu celu mare, capitalistulu mare, suporta in proportiune sarcini mai usiore. Dar despre acestu puntu vom vorbi alta data in detaiu, insirandu anomaliele carinu-si mai au parechia in alta tíera.

6) *Organisarea municipielor*. Din faptele de duoi ani ale ministeriului un-

grescu, ne-am potutu convinge destulu despre intentiunile lui d'a infintiá in Buda-Pesta unu centralismu strinsu, cu delaturarea autonomiei stravechi a municipielor. De i-ar succede se efeptuésca acésta intentiune a sa, prin dieta ce vine, care va trebui se desbata acésta cauza, atunci vietia publica din tíera intréga ar incetá, tote afacerile chiar si cele mai mici locali s'ar otari la comand'a unei poteri centralistice constitutiunali din Buda-Pesta; o potere carea fiindu departe de noi, n'ar poté vedé si precepe cauzele nostre mai bine de catu unu absolutismu negru.

7) *Codificatiunea*. Constitutiunalismulu ungrescu s'a inauguratu pe locurile romanesci nu numai prin desconsiderarea pretensiuniloru nostre natiunali ci si prin bande de telhari cari nu inceta a periclitá securitatea averiloru si a persónelor. De candu ni aducemu a minte neci odata nu s'au intemplantu atate gefuiri, cate acum subconstitutiunismulu de mod'a noua. Poporulu romanu este de la natura unu poporu pacicu si umanu; lui i trebuescu legi cari se garanteze pacea, legi umane cari nu cunosc torturile incusitiunei si premergatorie constatarii faptului, era nu legi de acelea cari se selbatecésca poporulu. Legile se acomoda dupa trebuintele si caracterulu fie-carui poporu, si fiindu ca romanii si-au trebuintele si caracterulu lor propriu, este justa pretensiunea ca in facerea legiloru se se considere si aceste calitati ale lor.

Pentru tote aceste motive, romanii din Ungaria si din Banatu trebuie se se intereseze forte tare la alegerile pentru dieta viitoria. Si fiindu ca unguirii se sillescu din respoteri a ne impedecá se ne reesimu cu deputatii nostri natiunali, de aceea este de lipsa ca si noi se ne incordamu mai multu de catu de alta data, se ne incordamu si pentru a devinge sfortiurile unguiriloru si pentru a respunde la importantia mare a dietei ce vine.

Si fiindu ca este temere cumca unguirii vor poté prin intrigele lor se resesa in unele cercuri, de aceea e de lipsa ca in cercurile nostre se candidamu pe barbatii nostri natiunali cei mai tari la caracteru si cei mai preceptui la capu, ca astfelu chiar daca am poté reesi numai cu putieni, acesti putieni se fie destulu de valorosi pentru a poté impune masselor mari neromane din dieta.

Pesta in 6/18 ianariu 1869.

(v) Dle Redactore! Se-mi dati voia a face unele reflexiuni la doue puncturi din doue corespundintie in nrulu de ieri alu pretiutulu DVostre d'ariu, un'a din Lugosiu si alt'a din Iadía. Sum de parte de intentiunea d'a polemisa, si recunosc cumca candu e vorba de miscaminte electorali, persónele, ma chiar personalitatile nu potu fi trecute cu totulu ca vederea; dar marturisescu, asiu fi fericitu daca cei pre cari i privescu, m'ar pri-

cepe si — nu mi-ar luá in nume de reu reflexiunile.

Dicu: *Se nu ne ocupamu de persóne si se nu ne demitemu la personalitati fora necesitate positiva si intetitória*, si — *se nu afirmamu despre nici o persóna, cu atat'a mai pucinu despre vr'o persóna de mare renume, de trecutu ilustru — lucruri positive, cu atatu mai pucinu presupumeri, pre cari nu le-am poté deplinu dovedi, séu cari chiar candu le-am devedé ni-ar fi mai vertosu nóa si cauzei nostre spre stricare.*

Din acésta regula purcedendu, a careia logica, morala, folosu practiculu credu ca nime nu-lu va trage la indoieála, afla cumca afirmatiunea positiva in facia publiculu, ca — reprezentantele de pana acum a cerculu Lugosiu, „d. Andreiu Mocioni s'a retrasu de la tota activitatea, si nu ne mai potemu nutri cu sperantia, ca densulu va mai primi candidatur'a in acelu cercu,“ — este a) forte inoportuna, b) neintemeiabile, c) multu daunosa pentru noi, pentru causa nostra!

Eu sciú, ca Ilustratea Sa dlu Andreiu de Mocioni nu pentru prim'a óra apare acum restrasu de la *activitatea publica*, dicu „publica“; sciú ca — cam de la 1854 pana la 1860 retragerea domniei Sale nu era mai pucinu observabile si nu o limba sioptá in drepta si in stanga ca — *a paresitu caus'a*, séu adeca lupt'a pentru cauza, si — *Ve rogu, aduceti-ve aminte de siedintile senatulu imperiale sporitu, cine ne-a incantatu, farmecatu, uimitu prin pasirea sa energica si resoluta pentru natiunitate? Andreiu Mocioni a fostu acela; elu a fostu spaim'a contrariiloru natiunitatiloru; elu fu numitu in siedintia publica de — Garibaldi!*

De atunci — siese ani intregi — óro nu elu a fostu sufletulu mai tuturoru miscamintelor si intreprinderiloru natiunali? nu elu a adusu sacrificie cauzei — ca nimene altulu?!

Dar — de doi ani in cóce — numai ese in publicu, n'a luat parte nici chiar la luptele din dieta, si la congresulu din Sibiu.

Adeveratu: dar — unde este acela, care pretinde car sci motivele? Si ca acelea ar fi — nu pentru, si contra cauzei nostre? Unde este acela, care ar avé cutezantia d'a afirmá, ca — natiunea a suferitu stricatiune, a perdutu ceva dup'acésta retragere? — si ca — in viitoriu nu vom avé folosu, castigu, chiar dupa acésta retragere?!

Eu sum omulu activitatei, dar — precum sciú, ca Cristosu candu s'a retrasu multi ani in pustia, in singuretate, nu s'a retrasu pentru ca se-si paresca causa si activitatea, oi chiar din contra, — asié forte m'asiu superá, daca vr'o data constrinsu de impregurari si de convictiunile mele, ar trebui se disparu pentru catu-va timpu de pre campulu activitatei „publice“, atunci ai mei pentru a-lu carora bine si folosu mi-a placutu mai vertosu a traí, din acelu incidinte m'ar abandoná!

Dar cum ar fi, candu unu barbatu mare, plecatu a-si sacrificá tote pentru o ideia, pentru emanciparea unui poporu, ar vré se puna mai anteu la proba, la cercare acelu poporu:

daca are elu potere de vietia, consciintia d' sine, firmitate de caracteru?!

Dar cum ar fi, — inse destulu. Viitorulu ni va desluci mai multe.

Se punemu totusi, ce qu negu, ba multu, tienu de imposibile, ca — retragerei dlu Andr. de Mocioni este positiva si securu si pentru presinte si pentru totu viitorulu este bine, este de folosu a constatá acésta in publicu, si a luá acésta de motivu pentru ce se-lu paresimu si noi pre densulu? — Ce mai triumfu pentru contrarii nostri! — Si apoi noi cum aparem inaintea lunei morale? Suntemu noi obligati dlu Andreiu Mocioni, séu elu nóa?? I-am facutu noi lui vr'unu servitiu, vr'unu bine, séu elu nóa o suta???

Se fimu barbatu. For'a scrupulisá, for'a a-lu intrebé, *se-lu candidamu si se-lu alegemu érași in cerculu centrale, in cerculu de onbre alu comitatulu Carasiului pre dlu Andreiu de Mocioni!* — Acest'a este suatulu meu.

Se-mi credeti, pre onóre Vi spunu ca — in veri ce casu si naintea ori-carui foru, mai usioru va fi Ilustratei Sale a se legitimá séu chiar a se seusa pentru retragere, de catu romaniloru pentru nemultiamire, desconsiderare.

Totu dupa regula ce respicai mai sus, nu potu se-mi esprimu, de catu profund'a parere de reu pentru cele ce se scrisera din Iadía despre dlu Gozdu si chiar in contra-i. Il Sa dlu septemviru Gozdu — nu este de politica nostra natiunale, dar este cunoscutu de omu privatu intieptu si onestu, contra acésta are mai vertosu in trecutu si cate-va merite considerabili. Pentru ca nu este de politica, de partia nostra natiunale, credu ca contrarii nostri, magiarii si guvernamentalii vor dorí a-lu aduce in conflictu cu noi, si ca — potu avé intentiunea d'a-lu candidá in Sasca contra lui Babesiu, tocmai precum facura adneóra pre dlu Misiciu se amble pre la Sasca dupa poteóve de cai morti. Dar dlu Gozdu, potemu se fimu convinsi ca nici este unelta órba, nici are ambitiunea órba, ca se pasiesca de candidatu intr'unu cercu romanu, *contra vointie publice a alegatoriloru romanu* si contra unui candidatu natiunale. Incercarile, ce — póte le facu unii pucini in numele domniei sale, abuna séma fora scirea si invoirea dsale, se ne ferimu a i le imputá dsale de a dreptulu si a ne sculá pentru acelea in contra-i cu cuvinte vatematórie, — celu pucinu se ne ferimu pana candu n'avemu probe positive despre intentiuni neloiali din parte-i, probe, de cari nici dlu corespundinte nu aduce — de ocamdata nici un'a. —

Din comitatulu Hunedorei in 4/16 jan. 1869.

Domnule redactore! Voiu scrié despre adunarea comitetulu nostru comitatensu, convocata la Deva pe diu'a de 1/13 si 2/14 c. in causa alegerei deputatiloru pentru dieta viitoare din Pesta. Romanii peste totu se reprezentara intr'unu numeru forte micu, era unguirii alergara din tote unghururile, in catu, pe candu romanii in purtarea sarcinelor si a greutatiloru numeroase sunt astfelu reprezentati, in catu ti-ar veni a crede ca in comitatulu intregu nu se mai afla alte sementii de

barfi. Singuratecii cari mai credeau in destinatiunea spiritulu omenescu, adeca credeau intru renvierca civilizatiunei, priviau in juru de sine a vedé ca unde va se resara acestu nou lucéforu de civilizatiune?

Elu resari pe cerulu natiunei proveneciale, carea pentru prima data spuse Europei ca civilizatiunea ce renvie are se fie totu romana (latina) precum fusese cea vechia, va se dica cumca ori cari ar fi cuceririle popóralor barbare, in catu pentru civilizatiune, densele vor fi pururea supuse raselor latine.

Acestu lucéforu in Provenca lu focera trubadurii,* ale carora cantece se latira rapede si prin tierile invicinate. Curagiulu si amórea, virtutile cavaleresci erau obiecte bogate pentru lir'a loru cea armoniosa precum li e limb'a, si acésta érași frumósa casí clim'a loru.

Noroculu intreprinderiloru politice urca si mai multu glori'a literaturii loru carea deveni modelu. Nu multu inse dupa acésta,

* La alta ocaziune vom vorbi deselintu despre poeti'a trubaduriloru in asemenare cu descantareii romanesci.

ponteficii din Roma si-incordara tote poterile a umilí pre acésta natiune, desí catolica. Nu vom vorbi despre tendintiele ponteficiloru, ajunge a insemná ca in fine li-a parutu reu de ceea ce facusera, si Pap'a Inocentiu III si-a espresu adese durerea pentru ca cu „tigrii sci“ deduse navala a supr'a biete Provenca. Dar poporulu, odata struncinatu, nu s'a mai potutu reculege si cadíu sub domniea francésca, carea sterse urmele gloriei proveneciale.

In asta stare trista traí pana sunt acum la doue dieci de ani, de candu literatii Proveneciei si-dau truda a consemná cuvintele limbei loru vorbite mai numai de pastori si de tierani, si prin urmare a restitui natiunitatea proveneciala in vechiele sale drepturi, fora vatamarea integritatei politice a Franciei.

Roumanille, unu poetu june din Avignon, cetia intr'o di mamei sale nisce versuri ce densulu le compusese in limb'a francésca. Mam'a nu sciá bine de catu limb'a proveneciala, prin urmare nu potea se intieléga séu se judeco despre versurile francesci ale fiulu seu. Acum Roumanille si-traduse versurile in limb'a proveneciala, ce si densulu o sciá mai

bine, astfelu le publicá sub titulu „Margari-deto,“ si se respandira rapede pre la conatiunaliu sei in sudulu Franciei. Toti admirau poterea graiulu provenecialu, o potere ce o credeau dejá desparuta. Curundu se adunara in jurulu atletulu o scóla intréga de poeti natiunali, numiti felibri. Cati-va ani, literatur'a proveneciala constá dintr'unu almanacu anualu, si „Il Prouvençalo“ o colectiune de elaborate de a poetiloru din numita scóla. Dintre acestia, Mistral prin poesi'a sa „La Comtesse“ inaugura o era noua, redescapta sentiulu conatiunaliiloru sei in Francie de mediadi si in Spania de medianópte, pretotindene unde se vorbese limb'a de oc.* Éca aci o alegoria, cum descrie Mistral istoria natiunei sale:

* Provenecialii mai tienu la vechile numiri, de dupa cari limb'a portá numele poeticele de afirmatiune, asié se dicea limb'a de oui (cea francésca), limb'a de sí (cea itala), limb'a de oc (cea proveneciale), buna óra cum s'ar dice despre romanésca: limb'a de asié, séu limb'a de dá. Tienutulu Languedoc de langa Provence inca va fi contribuitu a pastrá asta nupire, usitata odata si de poeti, d. e. Dante intru Infernu:
Abi Pisa, vituperio delle genti
Del bel paese là, dove il sí suona.

„Eu cunosc o comtósá, e de sange regescu, multu e frumósa si sumetia; n'are se póte de nimene frica, si totusi doliulu impaingina ochii sei. Odata avea una suta de cetati tari, avea doue dieci de porturi la mare, pomii de olive acoperiau portile ei cu umbradese, si tote fruptele de cate produce pamentulu, infloriau in gradina ei. — In fie-care d cantá voiósa pre balconu, si toti ardeau d dorulu d'a audí unu graiu de la dens'a, ca graiulu ei atatu era de dulce in catu te face se mori de iubire. Poetii, ti poti intipui in c multime se adunasera a-i face onóre; amant o asceptau in brum'a demanatiei, dar pentu ca dens'a era marga pretiósá, nu venia i bruma.“

„Inse a avutu si o sora, o sora rea, (rea voió se-i moscenesca averea, si de ace au inchis'o intre ziduri, intre zidurile unei nastiri, carea e inchisa pururea de la capu anu si pana la capu da anu. Aici sunt tó betrane si tenere, de o forma imbracate in

(Ah Pisa, batjocur'a gentiloru de acolo din a tíera frumósa, unde sí suna.)

Dev'a pe la adunari comitatene crede contrariulu; casí candu te-ai afá tocmai intr'unu tinutu ungurescu. Casin'a magiari unde s'a tinutu adunarea, era indeseuita de magiari chiamati si nechiamati. In ordinatiunea convocatoria, comitele supremu potesce pe toti membrii comitetului la o conferintia preliminară; dar ce se vedi? comitele supremu pe dilele mentionate nici ca se afá in Deva, Ill. Sa caletorise la Clusiu in óresi-care misiune pe care romanulu dupa cum credemu nu e iertatu a o cunoşce. Cu tóte astea, conferintia preliminară s'a tinutu de magiari fora ca se fie fostu invitati la acés'a de catra domnialoru si membrii romani. Ce vor fi pertractatu magiarii in conferintia loru privata? nu sciu. Romanii se afau intr'o situatiune cu ata'a mai grea, cu catu ei dupa cum amintiramu mai sus, fusera reprezentati intr'unu numeru fórte micu, absentandu partea ce mai mare. In 2/14 c. se incepù adunarea sub presidulu judelui primariu Szereday. Dupa ce se cetì ordinatiunea ministeriala si instructiunea pentru convocarea dietei, Prot. *Densiusianulu* face o declaratiune de urmatoriulu cuprinsu: „Cà de órace diet'a trecuta din Pesta, s'a purtatu, dupa cum scimu, intr'unu modu atatu de despretiutoriu fatia cu romanii, in catu interesele loru cele drepte n'au fostu luate in nici o consideratiune, asiè membrii comitetului romani presenti, pre langa tóta bun'a loru vointia, si pre langa totu respectulu celu detorescu legiloru patriei, nu se afia competentì (fiindu si de altmintrelea intr'unu numeru fórte micu de fatia) a participá la actulu pregatoriu pentru alegerea deputatorulu, fora ca se voiésca prin acés'a a aduce vre o impede-care actului de alegere.“ O declaratiune atatu de simpla, facuta cu cea mai curata tendintia, a fostu de ajunsu pentru ca se dee magiariloru ansa la descarcarea feliuriteloru suspitionari asupra romaniloru. Unii diceau ca o asemene declaratiune e tintita contra legiloru patriei, ce nu se póte trece numai asiè usioru, — altii afirmau ca acés'a si-are mai scie Ddiu ce tendintia, altii éraşi murmurau intre sine, cà membrii romani si-ar avé instructiunile loru. Dnulu *Petco* resumédia declaratiunea facuta, spre a nu i se dá intielesu sinistru; discutiunea inse devine totu mai acuta, pana candu Prot. *Ratiu* desfasiurandu starea lucrului, aretandu cà libertatea vorbirii este una dintre criteriile cele mai scumpe ale vietii constitutionalc, face atenti pe domnii magiari se nu grabésca cu suspitionarile loru, se nu nadusiésca prin amenintari pe acei ce cutédia a li spune durerea si amarulu ce-i apésa, ii provóca a nu instrainá la tóte ocasiunile pe romani si se nu se incedá prè tare in noroculu ce li suride, de presentu, càci mai potu veni inca dile grele asupra patriei, candu va fide lipsa a dá mana cu mana; éra departendu dumeloru astadi pe romani de la sine fora nici unu temeiu, cine scie de nu se vor cât vre o data, dar candu apoi càinti'a póte se fie prè tardia, cere a nu se mai intinde o discutiune atatu de neplacuta pentru o simpla declaratiune cu totulu inocenta. In 3/15 comitele supremu Barsay, a sositu de la Clusiu, fora ca se potemu sci rezultatulu Illus. Sale. Despre altele cu alta ocasiune. Ddièu cu noi!

(m) Unde am ajunsu? Unde ne-a adusu spiritulu de dreptate si fratietate alu magiariloru! Ce comentarie practice dau domnii stepanitori legeri ce ni decretara despre egal'a indreptaire a natiunalitatiloru! Pre candu ministerulu ungurescu ridica din postulu seu *fora nici o cauza* pe supremulu comite romanu, D. Jonescu si-lu inlocuesce cu unu magiaru carele nici nu scie limb'a romana, intru unu comitatu curatu romanescu, la noi in cerculu nostru centrale de alegere, a-lu caruia locuitori cinci parti din siese sunt romani, o manutia de veniture magiare si cu pucini straiini, de diverse limbe, asidere veniture, au cutezarea d'a candidá pentru acestu cercu romanu de frunte, de carele este legata vèdi'a si reputatiunea romaniloru, anume a intielegintiei romane din totu comitatu, a candidá fora concursulu, fora preinscitierea si invoirea romaniloru — pre unu magiaronu, pre dlu *Szende Bela* de deputatu pentru diet'a viitoria!

Va se dica domnii magiari credu a poté dispune si in privintia alegeriloru de noi fora de noi, cum o fecera legelatorii loru in diet'a trecuta, decretandu-ne, de noi fora noi, de — magiari, si pre Ardèlu decretandu-lu de parte a Ungariei. Bravo, constitutiunaliloru si liberaliloru per excellentiam! Bravo! Vedeti acum incepu a Ve pricepe si satenii nostri, sciti opincarii cei prosti — cum li diceti voi! S'au adunatu, nu sciu unde si nu sciu cum, domnii veniture din acestu cercu, si dupa ce prochiamara pre dlu Szende de candidatu, i si tramisera o deputatiune, care se-i oferésca candidatur'a si se-lu róge a o primí. Foile magiarone din Pesta ni spunu, cumca dlu Szende a primitu si — asiè-déra alegerea dsale este asecurata!

Va se dica: *maioritatea romana din cercu — este privita si tractata ca ne-sistente.*

Bagati sém'a acum'a. Domnii straini sunt ingagiati in fapta cu onórea pentru Szende; dar ei sunt o minoritate si inca o minoritate neinsemnata; de alta parte pasirea loru unilaterale a isbitu de a dreptulu in dreptulu si onórea maioritateri romane: spuna acum'a cineva, cà domnii nostri nu mergu de a dreptulu a provóca conflicte aprige si periculóse cu romanii? Séu dóra credu ei, cà — romanii sunt mamaliga, casí unii pucini fii retaciti séu denaturati ai loru, credu ei cà maioritatea romana se va lasá pacalita si batjocurita de densii de o mana de straini, veniti pelegi aici si astadi nutriti si imbracati din sudorile romanului? Séu credu ei, cà daca li-a succésu a vená dintre fiii slabi la angeru ai poporului romanu vre-o cativa pentru unele posturi grase, ei vor fi in stare a amagíséu a corumpe ca se-si vinda onórea si interesulu natiunale — pre totu poporulu romanu, pre toti alegatorii romani?? — Cu ajutorulu lui Ddiu li vom dovedí cà se insiéla, se insiéla amaru!

Cuventulu de tronul alu Imperatului Napoleon III la deschiderea corpulu legelativu in 18 jan.

Domni senatori! Domni deputati!

Vorbirea ce Vi o adresezu in totu anulu la deschiderea sesiunei, e spresiuca sincera a cugetulu ce mi direge conduit'a. Detorintia capulu respunsabilu a unei tieri libere e a incunoscutia cu franchetia natiunea despre mersulu guvernarii inaintea corporatiuniloru mari de statu.

Opulu ce lu-am intreprinsu noi la olalta, e greu.

In fapta nu se póte intemeá fora greominte pe unu fundamentu sguduitu de atate revolutiuni unu guvernulu pe d'ajunsu petruncu de recerintiele timpulu seu, spre a primí in sine tóte beneficiile libertatii, pe d'ajunsu tare incatu se póta suportá esecesele ei.

Ambele legi votate in sesiunea ultima cari aveau de scopu a desvoltá principiulu discutiunei libere, au produsu doue efepte contrarie, pe cari a le constatá e de folosu.

Pe d'o parte pres'a si asociatiunile publice au nascutu o agitatiune artificioasa in unele cercuri, si au facutu se apara iérasii idei si pasiuni, pe cari le credeamu stinse; pe d'alta parte natiunea nesemtiétoria fatia de iritatiunile cele mai vehemente contá pe poterea mea in sustinerea ordinei; ea nu-si semtia credintia in viitoriu clatinata.

Conflictu admirabilu! Pe catu spirite aventuróse si subversive cercau mai multu a turburá liniscea publica, pe atatu mai adenca devení liniscea.

Relatiunile comerciale iérasii luara unu sboru fructiferu, rentele publice se inmultira, interesele se paciura iérasii si maioritatea alegeriloru dederu regimulu meu radiema nóua.

Legca militara si medilócele cari le votaretu cu patriotismu au contribuitu la intarirea increderei din tíera, si sentiulu dreptu alu superbiei sale i se dede satisfactiune adeverata in diu'a candu sciu cà e capace a dá peptu cu tóte eventualitatile.

Puterile de batalia pe pamentu si pe apa organizate bine se afia pe pitioru de pace; combatenti'a d'acum nu pestreca pe cea de sub guvernale trecute; inse inarmarea nóstra s'a perfectiunatu, arsenalele si magazinele nóstre sunt pline, rezervistii sunt eserciati, organizarea gardei natiunale mobile acusi se va incepe, flotil'a nóstra e reformata, fortaretiile nóstre se afia in pusetiune buna, si tóte acéstea dau poterii nóstre desvoltarea nedispensabila. Scopulu perpetuu alu straduintiloru mele l'am ajunsu.

Isvórale de ausiliu militariu ale Franciei o vor ajutá la culmea destinatiunei ei in lume.

In pusetiunea acés'a ni potemu liberu esprime dorintia nóstra a sustiené pacea. Nu e rusine a dice ast'a candu suntemu pregatiti spre aperarea onórei si nedependintiei tierii.

Relatiunile nóstre catra poterile straine sunt cele mai amicabile. Revolutiunea ce erupse de dincolo de Pirenei nu a schimbatu relatiunile nóstre bune fatia cu Spania si conferintia, carea tocma de presentu se tiene spre a nedusi conflictulu amenintatoriu in Orientu, e unu actu mare a carei insemnate trebe s'o scimu apretiu. Ea sta se se gate si toti plenipotentiatii sunt d'acordu supra principieloru acomodate a medilócí apropiere intre Grecia si Turcia.

Deci, pe cum am eu firm'a convictiune,

de nu va stricá nemicu concordia generala, atunci vom ave ocasiunea a efeptu multe amelioratiuni proieptate, si ne vom nesuf a deslegá tóte cestiuile practice propuse de anchet'a economica.

Lucrarile publice sunt dotate dupa cuvintia, drumurile vecinali se facu, instructiunea de tóte gradurile se continua spre a esoperá o desvoltare ferice, si nu peste multu timp, multumita suirii poriodice a veniteloru, vom poté indreptá tóta grigi'a nostr'a la micsiorarea sarcineloru publice.

Se apropia momentulu in care a trei'a óra de la intemeierea imperatiei se renouesce corpulu legelativu prin alegeri, lucru pan' acum necunoscutu.

Acés'a regularitate a periódeloru legelative o potemu multumí contielegerii ce a esistatu totu-de-una intre noi si increderei ce ni inspira esecutarea adeverata a dreptulu generalu de votisare.

Massele poporului sunt constante intru increderea si alipirea loru, si pe candu pasiunile nobile le póte aredicá, pe atunci sofmulu si calumni'a dabia li póte miscá suprafatia.

Radiematu pe aprobarea si conlucrarea loru, sum resolutu, a remané pe calea ce mi am ales-o, adeca a primí tóte progresele adeverate, inse a sustiené totodata basele fundamentali ale constitutiunei, cari au asecuratu votulu natiunale contra tuturoru atacuriloru, afara de tóte splicatiunile.

Pe pomulu bunu lu cunoscemu dupa fructele sale, asiè a disu evangeli'a; ei bine, de cugetamu la trecutu, care e regimulu ce a datu Franciei 17 ani de pace si de bunastare crescatória? E adeveru cumca tóte regimele sunt espuse sminteloru si fortun'a nu suride la tóte intreprinderile loru; inse ce se tiene de poterea mea c, cà natiunea scie cumca de 20 de ani n'am avutu neci unu cugetu, n'am esecutatu neci unu actu, care nu si-ar fi avutu de indemn interesele si grandeti'a Franciei. Ea scie si accea cà cu am fostu primulu, ce a voitu control'a stricta la manuducerea afaceriloru, cumca spre acestu scopu am inmultitu drepturile corporatiuniloru consultatórie, fiindu convinsu cumca radiem'a adeverata a regimulu se afia in nedependintia si patriotismulu corporatiuniloru mari de statu.

Sesiunea acés'a va face siervitie nóue tierii pe langa cele dejá facute.

Acusi va sanctioná natiunea, chiamata la adunarele electorali, politic'a, pe carea noi am urmarit'o; ea va enuntia mai odata prin alegerile sale cumca nu voiesce revolutiuni, ci cà voiesce a pune destinele Franciei pe aliantia strinsa intre poterea statulu si libertate.

Reglamentu

pentru afacerile direptiunei Asociatiunei natiunali aradane pentru cultura poporulu romanu.

(Continuare)

Partea II.

Dispusetiuni particulari pentru singuraticii diregatori ai Direptiunei.

unu vestmentu negru si invelíte cu o panura de lana alba, acel'a-si clopotu dà semne pentru tóte lucrarile. Cantari nu se mai audu aci, pretotindene se vede numai acatistulu; nu mai sunt graiuri voióse si chiare càci domnesce tacerea: vedi numai de cei ce se fatiurescu a santi, si nisce babe betrane fora de dinti. Nobilei comtese i canta cantari de mórte, si cu fórfecele i taia pérulu ei de auru. Éra sor'a, carea o duse si o tiene la inchisóre, domnesce pre mosia, plina de ingomfare, crudel'a, de invidiósa ce e, i-a spartu lir'a, i-a luat gradin'a in posesiune si culege stragurii ei, dice cà a moritu, si-i lasa ochii cei frumosi numai ca se aiba cu ce plange.“

„Inse cei ce-si potu aduce a minte, cei ce au inime spre a sentí, cei ce audu in colibele loru ventulu de medianópte, cei ce iubescu glori'a, curagiosii si primii, cu totii striga: Nainte, nainte! betrani si juni, se plecámu cu totii de odata, falfaindu stindardulu nostru, se plecámu casí ventulu viforosu ca se derimámu monastirea cea mare, josu cu zidurile, se eliberámu pre calugariti'a cea cu ochii frumosi, carea di si nópte siede inchisa si plange,

s'o eliberámu, si spre mani'a sorei sale se spargemu totu ce vom intimpiná. Pre abatésa o vom spendiurá la gardulu monastirei, éra comtesei vom dice: Ivesce-te éraşi, o gloria! departa, departa doliulu! Se traésca, se traésca bucuri'a!“

Comtés'a, de care vorbesce poetulu, e Provencia. Sor'a cea rea a comtesei, e Franci'a de medianópte. Monastirea e persecutiunea suferita din partea ponteficiloru din Roma scl.

Inca cateva cuvinte de ale lui Mistral, rostite cu ocasiunea serbatorii ce asta véra avú locu la Saint-Remy intrunindu pe poetii din Provencia si din Spania de medianópte:

„Noi voimu — dise Mistral — ca, copfii nostri, in locu d'a fi educati in despretiurea limbei nóstre, se continue a vorbí limb'a tierii loru, limb'a in carea densii sunt maestri, superbi, sunt tari si liberi. Noi voimu ca copilele nóstre, in locu d'a despretiu datinele provenciale si a maimutiá mod'a de la Paris séu de la Madrid, se continue a vorbí limb'a léganului, dulcea limba a mamei loru, se-si pastreze simplicitatea si se-si póte

purerea virtutile ca o diadema regésca. Noi voimu ca poporulu nostru, in locu d'a-si ignora istoria propria, se invetie a-si cunoşce trecutul, se scie cum parintii nostri provenciali erau purerea onorati si stimati casí o ginte de barbati, si cum sciau se se aperca ca atari in tóte timpurile, odata la Marseille in contra Romei lui Cesare, la Aliscamps de Arles, la Gare de Freinet contra barbariei Saraceniloru, in Toulouse, Béziers, Beaucaire, Avignon contra cruceferiloru mintinosi, contra ordeleru lui Simon de Montfort, in Toulon, Frejus contra militiei lui Carolu V. Poporulu nostru trebe se scie cumca parintii nostri s'au aliatu cu marinimós'a Francia de buna voia si in libertate depina, cu vrednicia, adeca cu pastrearea limbei, datineloru si flumerei natiunale. Poporulu nostru se scie cà limb'a ce vorbesce densulu, este limb'a amorulu, limb'a civilisatiunei si a libertatiloru. Poporule marinimóse! Noi voimu se te invetiámu a nu te rusiná naintea nimenui, càci nu esti tu euceritu de nimene, ci ai dreptulu se-ti ocupi éraşi loculu teu, loculu primu între popórale sudului. Atunci,

aci pre pamentulu acés'a unde astadi e nu mai pulbere provenciale, veti vedé reinviindartile, literatur'a, si cu densele — o natiune.“

Unu limbagiu atatu de frumosu, nu o mirare cà i-a succésu a electrisá unu poporu intregu, care astadi imbratisédia limb'a si literatur'a sa natiunala. Cateva opuri de alui Mistral se producu in scenele teatrale, urmandu acé'a-si tendintia: propagarea natiunalitatei.

Din tóte acéstea, pentru noi se nasce intrebarea: daca provenciali nu vreu se-si lapede natiunalitatea loru si se tréca de franci, desí limb'a loru e sora celei francesci, si desí francii li imbia glori'a si favorurile primei natiuni din lume, — cum óre se pre-tinde ca romanii se tréca de unguri, desí limb'a nóstra n'are neci o asemenare cu cea ungurésca, desí ungurii nu ni potu imbiá neci o gloria séu favoru realu, càci in asta privintia insisi sunt de totu seraci: seraci ca siórecele de la beserica.

Articulul alu 2.

Agendele notariului.

§. 47. In casu de necesitate la aratarea notariului Direptiunea se va ingriji ca spre ajutorarea agendelor notariului scrietori in numeru convenitu se i-se dispuna, — cari pe langa conducerea si supraveghierea notariului vor i indatorati a implini tote, ce li se va increde, — in sa responsabilitatea cade numai asupra notariului, carele totu deuna se va ingriji: sa cancelaria notariului se fie prevediuta prin lireptiune cu tiparitari necesarie, — precum: liurnale, liste de inmanuari, — provocari seu nvitari si declaratiuni generale si altele in cantitate receruta.

§. 48. Spre acoperirea speselor notariului si a recuisitelor cancelariei din casada asociatiunei se va asemna prin direptiune notariului o suma de 10 fl. m. a. carea din timpu i timpu dupa recerintia se va totu reintregi, — fiindu totu de-o data notariului indetoratu i fiascecare triluniu a da ratiune in scrisu despre intrebuintiarea sumelor primite, si la catelu servitiului sum'a restante a o strapune i casada asociatiunei.

§. 49. Notariulu va intocmi in cancelaria ireptiunei despre tote obieptele si scriptele ireptiunali unu Archivu, si inregistrandu acle in ordi cronologicu, se va ingriji despre astrarea acestora, — de unde respectivii membri direptiunali acte numai pe langa reversu pe tempu tiernuritu vor pote primi.

Partea II.

Articulul alu 3.

Agendele perceptorului.

§. 50. Perceptorulu va porta esebite anuale despre perceptiunile si Erogatiunile se facu la asociatiune, care manuale dupa formulariulu sub C si D cu capetulu lunei int a se incheia, si facundu-se reasumare a ta direptiunei starea in care se afla casada asociatiunei.

§. 51. Ori ce perceptiune indata se incepe in diurnalu si respectivulu se da cunctia dupa formulariu de sub E.

§. 52. Fiascecare erogatiune e de a se documenta.

§. 53. Perceptorulu numai acele erogatiuni le pote face, care seu sunt prelimitate catra adunarea generala, seu sunt asemnate catra directiune, ori in casu de lipsa grabca de catra directoru.

§. 54. Perceptorulu pentru acoperirea speselor curinte pote tiene la sine din banii sponibili pana la 100 fl., era ce trece peste cea suma depune in casa de pastratu, deca amai directiunea nu ar decide altcum.

§. 55. Nefindu bani disponibili deansu pentru acoperirea lipselor curinte, perceptorulu cu invoirea direptiunei, va lua rebuintiós'a suma in tipu de imprumutu din unii nedisponibili, carea suma apoi va restitui fondulu la antaia ocaziune.

§. 56. La capetulu lunei perceptorulu chide manualulu si lu preda esaptorulu intru mai departea transcriere a pozitieiuru de perceptiune in protocolulu capitalu.

§. 57. Perceptorulu la finea anului face reasumare generala a perceptiunelor si a erogatiunelor din anulu intregu, si prin unu raportu dupa formulariulu F prevediutu si consacernatu si de esactoru, arata direptiunei area casei asociatiunei.

Articulul 4.

Agendele esaptorului.

§. 58. De cate ori prin adunarea generala seu in decursulu anului prin directiunea asociatiunei se alegu membri noi, seu renoirea membrilor de mai nainte se ie la cunosciintia protocolare, — esactorulu are din estrasulu protocolaru primitu de la notariatu a induce membrii in protocolulu membrilor capitalu de sub B.

§. 59. Esactorulu la finea fiascecarialune are a censura protocolulu casariulu asociatiunei despre perceptiune si erogatiune, avendu despre cele aflate a reporta directiunei si neavendu din partea sa nici o observare prevede protocolulu si cu suscrierea sa. Esactorulu are deschilinitu detorintia de a priveghia ca in erogatiuni se nu se faca abatere de la bugetu. —

§. 60. Esactorulu ofertele incurse in decursulu lunei la finea fiascecareia luni le in-

duce in protocolulu membrilor capitalu avendu la mana registruulu membrilor alfabeticu care e a se intregi din partea notariatulu totu atunci candu face estrasulu pentru esaptoru amintitu la §. 58.

§. 61. Afara de cele premerse in sfera esactorului, ca de revisiunea a ori ce felu de socoti in decursulu anului, afara de casulu deca direptiunea ar afla de bine a midiloci revisiunea prin delegatiune a unei comisiuni deschilinite. —

§. 62. Esactorulu cu finea fiascecarui anu are a produce din protocolulu membrilor capitalu B. conspectulu membrilor asociatiunei atatu in genere catu si in specia prin aretarea numerica a membrilor pe vietia a membrilor renoiti a membrilor nou alesi, si a celorl buefacatori.

§. 63. In urma spre orientare la compunerea bugetulu pentru anulu urmatoriu, esactorulu are detorintia deschilinita cu finea fiascecarui anu a arata sum'a ofertelor restante.

Articulul 5.

Agendele fiscalului.

§. 64. Advocatul din insarcinarea direptiunei implinesce tote agendele asociatiunei atingatore de negociatiuni juridice si o representanta in cause procesuali.

§. 65. Plenipotentiu advocatiile in causele asociatiunei se va oda in numele direptiunei prin directorii acestia, si advocatul e indatoratu din timpu in timpu, era in capetulu actiunei sale nesmintitu a reporta despre rezultatulu aceleia.

§. 66. Spesele obvenite in agendele advocatiile se vor anticipa si suportata din casada asociatiunei, fiindu advocatul indatoratu a face aretare speciale despre acesta.

Articulul 6.

Agendele bibliotecariului.

§. 67. De bibliotec'a asociatiunei se potu folosi toti membrii asociatiunei, — in localitate seu estra localitate — afara de acesti acei teologi, preparandi si studinti romani — in localitate sub priveghierea cursorelui cari voru fi indreptati a cerceta localitatea.

§. 68. Bibliotecariulu in tota septemana o data prefige ora si diu'a candu bibliotec'a se va tiene deschisa, pentru scopulu impartirii cartiloru.

§. 69. Bibliotecariulu va tiene consemnarea cartiloru totudeuna in localitatea asociatiunei deschisa, ca respectivii cetitori se pota alege din carti pentru cetire dupa placu, altu protocolu se va tiene dupa formulariulu sub G in care cartile aflate, si procurande se vor insemna.

§. 70. Cartile se vor impartii si estra de localitate, — pentru aceia se va duce unu protocolu dupa formulariulu sub H in care cartile impartite si restituite se vor insemna.

§. 71. Unu opu numai 14, respetive considerandu compendiulu opului 30 de dile se pote folosi prin cetitori — dupa care restimpu debue se se restituie in starea primita, in casulu decumva cartea se ar perde la cetitoriu, respectivulu e indatoratu alu procura seu a depune pretiulu cartiloru.

§. 72. Bibliotecariulu da raportulu seu in finitulu anului despre starea bibliotecei la direptiunea asociatiunei.

Articulul 7.

Agendele economului.

§. 73. Economulu afara de biblioteca si de archivu porta grigia de tote cele late efectele ce se tienu de fondulu instructu alu asociatiunei, anume, priveghiaza ca acele se nu se strice prin folosirea rea, seu se se instraineze.

§. 74. Despre fondulu instructu alu asociatiunei, cu exceptiunea bibliotecei si a arhivei, economulu va ave la mana unu inventariu, dupa formulariulu de sub H si in acela va insemna tote cele ce in decurgerea timpulu se sporescu ori scadu, avendu la incheierea anului a presentu directiunei astfelu de inventariu.

§. 75. Economulu cu privire la preliniariulu stabilitu de adunarea generala si la asemnatiunile directiunei procura cele de lipsa pentru localitatea asociatiunei, precum: lumini, lemne de incalditu s. alt. avendu despre spelele avute si de platire prin perceptoratu a da directiunei la finea anului e consemnare dupa formulariulu de sub I.

§. 76. Economulu e chiamatu a sustiene

ordulu bunu in localitatea aso e pentru partea de conversare si de lectura.

Regulamentulu acest'a, din partea adunarei generala a Asociatiunei natiunali aradane pentru cultura poporulu romanu, tienuta in 3/15 septemvre 1868; — s'a aprobatu.

estradata prin Petru Petroviciu m. p. notariu directiunalu.

Economia.

Tergulu de Viena.

Pretiturile negotiilor sunt:

	centenariulu (marge, marge)	
<i>Bumbaculu</i> Egiptianu	— — —	
" Nordamer, midd.	78.50 80.—	
" Grecescu	— — —	
" Levantinu 1.	62.— 68.—	
" Persianu	— — —	
" Ostind. Dhol fair	62.50 65.—	
" " midd. fair	60.— 62.—	
<i>Canep'a</i> de Apatin	16.50 20.25	
" " Itali'a, curatita fina	64.— 77.50	
" " " medilocia	47.50 60.—	
" " Polonia naturala	16.25 19.—	
" " " curatita	23.75 30.50	
<i>Inulu</i> natural de Polonia	18.— 21.—	
" " Moravia naturalu	26.50 39.—	
<i>Mierea</i> naturala de Ungari'a	19.50 22.50	
" " Banatu alba	22.— 23.50	
" " Ungari'a galbena	20.— 22.—	
<i>Sementi'a</i> de trifoiu din Stiria de cent.		
cea rosia curatita	25.50 26.50	
" " lucerna italiana	32.— 35.—	
" " " francosca	41.— 44.—	
" " " ungresca	32.— 32.50	
" " " curatita	34.— 36.—	
<i>Talp'a</i> lucrata (Pfundleder prim.)	96.— 99.—	
" " (" Corametti)	84.— 91.—	
<i>Pelea</i> de bou, uda cu corne, cea din Polonia de H	25—26	
" " " " din Ungari'a de H	27—28	
" " " " uscata cent.	60.— 64.—	
" " " " vaca " "	62.— 64.—	
" " " " vicielu " "	124 139	
" " " " ou capetine 110 115		
" " " " din Polonia cu capetine	83 88	
<i>Oleulu</i> pentru templari celu negru	15.75 16.75	
" " " celu brunetu	23.25 25.—	
" " " celu galben.	24.— 25.—	
<i>Oleulu</i> de inu	23.— 24.—	
" " rapitia (rafinatu)	21.75 22.—	
" " terpentinu galitianu	15.— 15.75	
" " " rusescu	14.50 15.50	
" " " austriacu	17.— 18.—	
<i>Colofoni</i>	6.— 6.50	
<i>Smol'a</i> negra	6.25 6.75	
<i>Unsorea</i> de cenusa din Iliri'a	18.75 19.50	
" " " Ungaria (alba)	16.75 17.50	
" " " " (albastra)	13.75 14.50	
<i>Rapiti'a</i> din Banatu, metiulu austriacu	5.37 —	
<i>Perulu</i> de capra din Romani'a	30.— 32.—	
<i>Lan'a</i> de oie, cea de ierna	75 100	
" " " vera	60 70	
" " " mielu (fina)	160 175	
" " " oie din Transilvani'a	90 92	
" " " " Brail'a, Jalomitia	70 —	
" " " " Romani'a mare	66 68	
" " " " mica	60 62	
" " " tabaci (Gärber) din Romani'a	56 62	
" " " oie din Banatu, cea comuna, grosa	50 —	
" " " din Banatu tigri'a	56 62	
" " " vera din Besarabi'a	— —	

Slavin'a sfumata (loco)	37.50 39.—
Cera din Banatu si din Ungaria, cea galb.	39.50 40.50
" cea nalbita	108 112
" Prunele uscate, din (cont.)	142 150
	11.— 12.50

Concursu.

Pentru statiunea invetiatiunea in comuna Cacarau (comitatulu Aradului) — se escrie Concursu, — cu care statiune sunt impreunate urmatoarele emoluminte: 80 fl. v. a. 10 cubule de bucate, 5 cubule grau si 5 cub. de papusioiu, 6 orgii de lemne, 60 de portiuni de fenu, una mesura de fasole, cortelu liberu si gradina de legume.

Doritorii de a ocupa statiunea acest'a, sunt avisati recursurile lor instruate cu documentele recerute Pre On. Consistoriu diocesanu Aradanu pana in 25 ianuariu st. v. 1869 a le substerne subscrisului in Buteni.

Buteni, in 29 decembre 1868.

Andrieu Machi m. p., protopresviteru si inspect. distr. de scole in traptulu Buteniloru.

Cursurile din 19 ianuariu 1869 n. ser'

(dupa arstare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.	60.65	60.8
" " contributiunali	98.25	98.5
" " nouo in argint	82.25	82.3
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci)	74.50	75 —
" " metaliu cu 4 1/2%	54.40	54.8
" " " 4%	48.25	48.5
" " " 3%	36.—	36.5
Efecte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	113.80	114.—
" " " 1860 1/2 in cele intregi	93.60	93.8
" " " " 1/5 separata	98.50	98.7
" " " 4% din 1854	84.50	85.—
" " " din 1839, 1/5	183.75	184.3
" " bancu de credit	158.—	158.8
" " societ. vapor. dunarene cu 4%	94.—	94.1
" " imprum. princ. Salm a 40 fl.	40.—	41.—
" " cont. Palfy	83.—	83.1
" " princ. Clary	38.—	39.—
" " cont. St. Genois	36.—	36.1
" " princ. Windischgrätz	—	—
" " cont. Waldstein	—	—
" " " Koglevich	—	—
Obligatiuni de amortizare		
banu:		
Cele din Ungaria	78.50	78.—
" " Banatul tem.	76.—	77.—
" " Bucovina	68.50	69.—
" " Transilvania	74.—	74.—
Actiuni:		
A bancu national	678.—	680.—
" " de credit	254.—	254.—
" " scont	710.—	715.—
" " argilo-austriace	219.—	219.—
A societatei vapor. dunar.	573.—	573.—
" " Lloydulu	255.—	257.—
A drumulu ferat de nord.	201.—	201.—
" " " stat	309.50	309.—
" " " apus (Elisabeth)	173.—	173.—
" " " sud	213.50	214.—
" " " langa Tisza	191.—	192.—
" " Lemberg-Czernowitz-Jassy	175.57	176.—
" " " Transilvania	115.—	115.—
Bani:		
Galbenii imperatiosi	5 71	5.—
Napoleon'dori	9.83	9.—
Friedrichsd'ori	10.05	10.—
Suverenii engl.	12.05	12.—
Imperialii rusesi	—	—
Argintulu	118 65	118.—

Hair Dye

(cu marca propria inprotocolata la oficiulu)

celu mai nou, mai bunu si cu totulu nesticatoriu

Preparatu de coloratu perulu

in negru, brunetu seu brunetu deschis; cu carele se-care si pote colora capulu seu barbei durablu si fora de totu periculu; preparatulu acest'a e de aceea cu totulu nesticatiosu, pentru ca e compus curatu numai din substantie vegetabile. Succesulu e securu si supradictoriu; colorile sunt forte naturali; osoperarea forte simpla si calitatile eminente ale articulu acestuia intrecu tote cele existente de pan'acum'a.

Pretiturile:

1 Cartonu Hair Dye cu indrumare la intrebuintare 2 fl. 50 cr. Periele tasele si peptenele necesarie la intrebuintare se vindu a cartonu cu 50 cr.

Pasta de coloritu perulu, mai alesu o recomandam damelor spre colorirea perulu si genelor in scatula cu peptenu si peria 1 fl. v. a.

Preparatu de unu perulu

celu mai bunu medilocu pentru crescerea si conservarea perulu.

Pretiturile in detaliu:

1 Flacon (sticliuta) de oleu filtratu de unu perulu 1 fl. in forma de pomada intr'o ladutia decorata in modu elegantu 60 cr.; ca cosmetica (medilocu de frumsetia) 50 cr., pomada de ast'a pentru a colora perulu in negru seu brunetu costa o ladutia din sticla lo alabastru 1 fl., ca cosmetica 50 cr., pomada de barba, negra, blondina, ori bruneta 25 cr., unu cartonu (o ladutia de hartia grosa) pregatitu in modu elegantu prevediutu cu 5 bucati r. r. privilegiate preparate de unu perulu, menitu spre decorarea unei mese de toaleta; pentru dame 3 fl., pentru barbati 2 fl. 80 cr.

Reseda-Pomada pentru conservarea perulu, o ladutia 1 fl., cu cosmetica 30 cr.

Laptele frumsetii pentru infumsetirea fetii cu 40 cr. unu flaconu.

Pasta aromatica de dinti pentru servarea dintiloru si a gingeliloru cu 40 cr.

Eau Athenienne (apa ateniana) esintia adeveratulu francesca pentru perderea matretii unu flaconu 1 fl.

Pulcherinu; acestu medilocu suplinesce cu totulu albelele a 1 fl. 50 cr.

Tote sortile de Clicerina ca produse de profumeria se capota cu cele mai convenabile pretiuri.

Tote sortile de lucrari din peru, paroc pentru domni si dame de totu felulu, chice, bucle, chignons in forma mai moderna si impleturi de peru se preparu estinu si frumosi, si procurarile in strainatate se efectuescu cu promptitudine.

Totu de-o data se afla in depositulu meu cele mai fine estrase francesci de profumurile cele mai placute, si procuru cu placere tote articule incredintiate mie si anume tote marfele de parfumarie si alte articule de toaleta cari se aduc in comerciulu internu si esternu.

Procurarile in strainatate se facu pe langa tramitarea pretiulu si 10 cr. pretu de invelita.

Villelmu Abt

frisariu, parfumaru si proprietariu de mii multe privilegii.

in Viena, (Kärntnerstrasse Nr. 51 et Neubau, Neubaugasse Nr. 70.